

Täysistunto

Tiistai 5.11.2024 klo 14.00—17.43

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 184/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.40 **Liikenne-, viestintä- ja sisäministeri Lulu Ranne** (esittelypuheenvuoro): Arvoi-
sa puhemies! Esittelen nyt hallituksen esityksen laiksi valtion televisio- ja radiorahastosta
annetun lain 3 §:n muuttamisesta, hallituksen esitys 184.

Esitys perustuu pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan perustetun
parlamentaarisen työryhmän työhön. Työryhmän tehtävänä oli arvioida Ylen rahoitusta,
suhdetta kaupalliseen mediaan ja Yleisradio Oy:stä annetun lain muutostarpeita sekä tark-
karajaistaa Ylen tehtäviä. Työryhmä julkaisi mietintönsä 12.9.24, ja mietinnössään työryh-
mä on ehdottanut, että yleisen taloustilanteen vuoksi Ylen rahoitukseen ei tehtäisi laissa
säädettyä indeksitarkistusta vuosina 25—27.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan televisio- ja rahastolakia muutettavaksi parlamentaa-
risen työryhmän ehdottamalla tavalla siten, että laissa säädettyä indeksitarkistusta ei sovel-
lettaisi Ylelle tehtäviin rahastosiirtoihin vuosina 25—27. Hallituksen esityksessä ehdotet-
tu muutos tarkoittaisi, että Ylen määräraha ei kasva vuosina 25—27 vuoteen 24 verrattuna.
Ehdotettu muutos merkitsee arviolta noin 16 miljoonan euron vähennystä Ylen rahoituk-
seen vuonna 25, noin 31 miljoonan euron vähennystä vuonna 26 ja noin 47 miljoonan eu-
ron vähennystä vuonna 27 verrattuna tilanteeseen, jossa tv- ja radiorahastolain 3 §:ssä
määritelty indeksitarkistus toteutuisi.

Esityksen mukainen indeksitarkistuksen jäädytys vähentää Ylen rahoitusta kumulatiivi-
sesti laskettuna arviolta 94 miljoonaa vuosien 2025—2027 aikana. Yle kattaa kustannus-
ten noususta syntyvän vajeen Yleisradio Oy:stä annetun lain mukaisten yhtiön hallintoelin-
ten päätösten mukaisesti.

Lain on ehdotettu tulemaan voimaan 1.1.2025, ja hallituksen esitys on tarkoitettu käsi-
teltäväksi valtion vuoden 2025 täydentävän talousarviesityksen yhteydessä. Muut parla-
mentaarisen työryhmän esittämät muutokset, esimerkiksi koskien Ylen maksamaa arvoni-
lisäveroa ja Yleisradio Oy:stä annettua lakia, toimeenpannaan erillisillä lakihankkeilla val-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

tiovarainministeriössä ja liikenne- ja viestintäministeriössä. — Kiitos. [Vastauspuheen-
vuoropyyntöjä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän alkuun kaksi ennalta varattua puheen-
vuoroa listalta, mutta edustajat voivat pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja
painamalla V-painiketta. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.44 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Suomen talouden tilanne on haasta-
va. Julkisen talouden sopeuttamistoimet ovat välttämättömiä. Tässä yhteydessä on perus-
teltua, että myös verovaroin rahoitettu Yleisradio osallistuu säästötalkoisiin.

Työryhmän ehdottamat indeksijäädytykset ovat linjassa tämän taloudellisen tilanteen
kanssa. Vaikka elinkustannukset ja ansiotaso nousevat, Ylen rahoituksen korotukset olisi-
vat nykyisessä tilanteessa suhteettoman suuria, etenkin kun muilta julkisilta toimijoilta
vaaditaan sopeutuksia. Esimerkiksi vuoden 2027 osalta Ylen rahoitus olisi indeksikorotus-
ten kanssa noin 47 miljoonaa euroa korkeampi kuin jäädytyksillä. Tämä on merkittävä sää-
stö, kun otetaan huomioon myös arvonlisäverokannan nousu 14 prosenttiin, joka nostaa
säästöt yhteensä noin 66 miljoonaan euroon.

On tärkeää huomioida, että tämä päätös syntyi parlamentaarisesti. Ylen riippumat-
tomuuden kannalta on olennaista, että kaikki eduskuntaryhmät yhtä lukuun ottamatta hy-
väksyivät tämän ratkaisun. Tätä työryhmässä saavutettua sopua on tärkeää kunnioittaa.

Me kokoomuslaiset uskomme, että Yleisradio kykenee järkevään sopeuttamiseen. Polii-
tikkojen tehtävänä ei ole puuttua Ylen operatiiviseen toimintaan eikä sen tuottamiin sisält-
öihin. Ja luotamme, että Yle löytää tapoja jatkaa merkittävää yhteiskunnallista tehtäväänsä
myös pienemmillä resursseilla.

Parlamentaarisen työryhmän ehdotukset eivät rajoitu pelkästään indeksijäädytyksiin.
Ylen tulisi jatkossa lisätä kotimaisten tuottajien ostoja ja yhteistyötä riippumattomien
tuottajien kanssa. Lisäksi Ylen tulee varautua toimimaan poikkeusoloissa muissakin tie-
donvälitystehtävissä televisio- ja radiotoiminnan ohella.

Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Vaikka edessä on haasteita, tämä lakiesitys
heijastaa tasapainoista ja vastuullista sopeuttamislinjaa. Ylen tehtävänä on toimia kansa-
laisten palveluksessa, ja nyt tehdyllä ratkaisulla varmistamme, että se voi jatkaa tätä
tehtäväänsä kestävästi ja pitkään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

14.47 Mikko Ollikainen r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Det förslag som vi nu har
framför oss är en del av det som den parlamentariska arbetsgruppen har kommit överens
om, och flera ledamöter som har varit en del av den här parlamentariska gruppen är på plats
här. Jag är väldigt glad över att vi nådde ett resultat med alla partier förutom ett.

Tässä taloudellisessa tilanteessa tiedostettiin todella hyvin mielestäni parlamentaarisessa
ryhmässä ne haasteet, joita meillä on yhteiskunnassa. Tämä esitys on osa tätä kokonaisuut-
ta, ja toki se tulee näkymään sitten myös Ylen toiminnassa, että me tehdään tämä indeksi-
jäädytys ja myös alvin korotus tässä pikkuhiljaa. Mutta ennen kaikkea olen tyytyväinen ja
iloinen siitä, että me löydettiin parlamentaarinen sopu, ja se on minun mielestäni tämän sa-
lin ja Ylen osalta se kaikista suurin vahvuus, koska tulee muistaa, että Ylellä on todella tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

keä rooli meidän yhteiskunnassa. Tässä nyt sitten nostettiin tosin esille alvikorotuksen ja indeksijäädytyksen lisäksi tämä läpinäkyvyys, hallintoneuvoston toimenkuva, byrokratian vähentäminen, mutta myös niin, että edellytetään, että sitä alueellisuutta on myös kielivähemmistöjen osalta — på svenska också, att det fortsätter — ja sitten että Yle on mukana tässä tekoälyn kehittämisessä, kun me tiedetään, että mediamailma muuttuu aika paljon ja Ylellä on korostettu rooli tässä kokonaisuudessa. Tiedetään, että myös kaupallisella puolella on aika paljon fuusioita tällä hetkellä, ja siinä suhteessa Ylellä on myös median moniäänisyyden näkökulmasta tärkeä rooli. Huoltovarmuuden osalta näen, että Ylellä on kanssa korostettu rooli ei vain TV- ja radiopuolella vaan myös muissa medioissa, koska tämä mediamailma muuttuu.

Mutta haluan korostaa sitä, että tämä on kompromissi. Me löydettiin tämä ratkaisu parlamentaarisesti, ja suuret kiitokset myös tässä vaiheessa kaikille osapuolille, jotka olivat mukana tässä. Oli vähän vääntöä kyllä kieltämättä välillä, mutta löydettiin kompromisseja, ja se minun mielestäni on kuitenkin todella iso vahvuus tässä salissa, että silloin, kun pitää löytää ratkaisu, se löydetään. Suuri kiitos siitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Sitten siirrymme minuutin mittaisiin vastauspuheenvuoroihin. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

14.50 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On täysin perusteltua, että verovaroin rahoitettu julkisen palvelun yleisradioyhtiö osallistuu tässä taloudellisessa tilanteessa niin ikään näihin säästötalkoisiin. Ja olivatpa ajat mitkä tahansa, julkista palvelua voi ja tulee toteuttaa tehokkaasti ja avoimesti niin, että kulurakenne ja varojen käyttö on läpinäkyvää. Tämä ei ole vain taloudellinen ja hallinnollinen kysymys vaan koskettaa syvemmin julkisen palvelun perimmäistä tehtävää ja vastuuta yhteiskunnalle. Emme me maksa Yle-veroa hallintohimmeleistä, emme me maksa jonninjoutavista yksiköistä ja organisatorisista päällekkäisyyksistä vaan sisällöistä. Ja voin vakuuttaa teille, ettei se ole sisällöistä pois, jos ja kun prosesseja tehostetaan ja päällekkäisiä toimenkuvia karsitaan, päinvastoin. Resurssit oikein kohdennettuina me saamme ihan takuulla monipuolista ja laadukasta sisältöä ja Yleisradion lakisääteiset tehtävät ja huoltovarmuus kyetään ylenpalttisesti turvaamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

14.51 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt sopeutustoimia lähes yhdeksän miljardin edestä. Siksi on kohtuullista, että myös Yle osallistuu näihin säästötalkoisiin. Nyt aikaansaatu parlamentaarinen sopu siis jäädyttää indeksikorotukset vuoteen 28 asti. Tämän parlamentaarisen ratkaisun jälkeen vasemmistoliitosta on kuulunut erikoisia väitteitä siitä, että ilman suostumista tähän ratkaisuun olisi hallitus kaapannut Ylen omaksi äänitorvekseen. Siis herää väistämättä kysymys siitä, onko Yle tällä hetkellä jonkun muun äänitorvi, jolta sen voisi ikään kuin kaapata. Olisi kyllä mukava kuulla tähän tarkentavaa näkemystä. Ja mitenköhän se olisi käytännössä myöskin tapahtunut? On todettava, että nämä indeksijäädytykset ovat erittäin maltillinen ratkaisu, kovempiakin ratkaisuja olisi voinut tulla — jos miettii vaikka sitä, että Yle kuriin nyt -kansalaisaloite sai vaadittavat 50 000 ääntä hyvin nopeasti. Eli tarvetta tälle Ylen rahoituskeskustelulle on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.52 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämä kolmen vuoden indeksijäädytys minun mielestäni kovin toivottava ole, mutta se on tässä vaiheessa parlamentaarisen sovun mukainen. Arvostan todella korkealle sitä, että nimenomaan tämä asia jälleen kerran historiallisen perinteen mukaan pystyttiin ratkaisemaan parlamentaarisesti. On äärimmäisen tärkeää nähdä parlamentarismin merkitys Yleisradion osalta. Ei Yleisradio ole hallituksen radio, kulloisenkin hallituksen radio, vaan Yleisradio on eduskunnan radio, [Aino-Kaisa Pekonen: Nimenomaan!] ja se on hyvin tärkeää, että tämä yhteys nähdään niin nyt ja tulevaisuudessa.

On selvää, että Yleisradio ei saa olla riippuvainen kulloisenkin hallituksen rahoituksesta tai kulloisenkin hallituksen jonkinlaisesta ohjauksesta, vaan nimenomaan sen riippumaton rooli demokratian ja kansanvallan palvelijana on mitä tärkein, puhemies. Uskon niin, että vaikka tämä leikkaus tähän nyt tulee, niin se on kuitenkin sen verran maltillinen — ja samaan aikaan haluttiin myös säilyttää edelleen julkisen palvelun yhtiön laaja tehtävä — että tästä vielä selvittää. Toivon niin kaupalliselle medialle kuin Ylellekin hyvää tulevaisuutta, koska moniarvoinen riippumaton [Puhemies koputtaa] media on meille hyvin tärkeä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.53 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! On valitettavaa, että Yleisradion rahoituksesta leikataan ja näinkin paljon, mutta samalla on erittäin myönteistä, että nyt Yleisradion rahoituksesta on näkymä useiksi vuosiksi eteenpäin ja Ylen työhön saadaan työrauha. Ja tosiaan on myös arvokasta, niin kuin moni edellä puhunut edustaja on jo todennut, että parlamentaarisesti päästiin sopuun, vaikka keskustelut eivät aina olleet aivan helppoja.

Julkisessa keskustelussa Yleisradiosta on välillä asetettu vastakkain Yleisradio ja kaupallinen media. Pidän tätä vastakkainasettelua sekä tarpeettomana että haitallisena, koska suomalaisen demokratian ja avoimen yhteiskunnan kannalta me tarvitsemme mahdollisimman paljon mahdollisimman monipuolista tiedonvälitystä, sekä Yleisradiota että yksityisiä toimijoita. Kysyisin ministeriltä: nyt kun Yleisradiolta näinkin kovalla kädellä leikataan, niin voitaisiinko ajatella, että osa näin saatavista säästöistä voitaisiinkin kohdentaa yksityisen mediakentän tukeen, mitä Suomessa on perinteisesti harrastettu huomattavasti vähemmän kuin käytännössä kaikissa muissa Pohjoismaissa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

14.54 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ylen asioista on päätetty perinteisesti yhdessä parlamentaarisesti täällä eduskunnassa, ja mielestäni se on erittäin hieno perinne, jonka ylläpitämiseen on vahvat perusteet. Yle ei todellakaan ole hallituksen radio — kuten tässä edustaja Viitanen edellä totesikin, se on eduskunnan radio. Se on meidän kaikkien suomalaisten radio. Ja minä toivon ja todellakin tarkoitan sitä, kun sanon, että toivon, että Yle on yhteinen meille kaikille tässä salissa. [Sheikki Laakso: Niin minäkin toivon!]

Minä en ole mielissäni indeksikorotusten jäädyttämisestä, mutta kun se on nyt yhteisesti parlamentaarisesti sovittu ja minä pidän tätä parlamentaarisen sovun säilymistä erittäin tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

keänä Ylen kohdalla, niin olkoon se sitten niin. Näkymä on todellakin useiksi vuosiksi nyt eteenpäin, ja toivon, että me myös annamme nyt Ylelle työrauhan ja annamme Ylen tehdä omaa tärkeää työtään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Poutala, olkaa hyvä.

14.55 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin Ylen työryhmän jäsenenä voin sen verran sanoa, että työryhmä oli paljon tylsempi paikka kuin mitä media antoi ymmärtää. Siinä loppuhetkissähän näytti siltä, että se on melkoinen sirkus, mutta kyllä siellä ihan normaalia parlamentaarista neuvottelua harrastettiin, mikä tietenkin on hie-
man omalaatuista neuvottelua, ja olihan siinä omat haasteensa lopussa.

Tämä indeksijäädytys, mikä sieltä nyt saatiin aikaiseksi, oli varmasti vähintään, mitä tässä tilanteessa oli odotettavissa. Niin kuin täällä jo aikaisemmin on puhuttu talouden tilanteesta, olisi ollut aika hullunkurista, jos Yle ei olisi millään tavalla ollut mukana näissä säästöissä.

Positiivisia asioita oli avoimuuden lisääntyminen. Tätä varmasti kaikki odottivat ja myöskin kannattivat. Kotimaisten tuottajien ostoja lisätään, mikä tukee audiovisuaalista alaa, joka kärsi varsinkin koronan aikana todella pahasti. Ja henkilökohtaisesti olen erittäin mieleissäni siitä, että urheilun merkitys hyvinvoinnille ja yhteisöllisyydelle ja sen tukemiselle nostettiin myös esille tässä loppuraportissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

14.57 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin Ylellä on valtavan suuri merkitys kansallisen huoltovarmuuden osalta ja tiedonvälityksen osalta, mutta myöskin Suomen sisäisen henkisen huoltovarmuuden ja hyvinvoinnin osalta, mikä korostui muun muassa korona-aikana.

Haluan kiittää Ylen parlamentaarisen työryhmän puheenjohtaja Marttista siitä, että sinnikkäästi tämä yhteissopu tästä saatiin, ja täytyy sanoa, että pitkin hampain meilläkin tämä kompromissi hyväksyttiin, tiedostaen se, että tällä on vaikutuksia Yleen. Tässä on merkittävää leikkauksesta kysymys rahoituksen osalta, ja on aivan selvää, että tällä tulee olemaan näkymää ehkä alueellisesti ohjelmiston osalta, mutta myöskin muun muassa kyvys-
sä ostaa suomalaisilta tuottajilta ohjelmia, mikä taas tuo osaltaan vaikutuksia Suomen yrittäjyyteen ja työllisyyteen ja sen kautta verotuloihin. Eli kyllä tällä ketjuvaikutusta on.

Nyt kun perussuomalaiset edustajat ovat markkinoineet tätä kansalaisaloitetta, kysyisin ministeriltä: voitteko vakuuttaa, että Yleä koskevat päätökset tullaan myös tulevaisuudessa tekemään yhdessä parlamentaarisesti, demokratian tavoin? [Aino-Kaisa Pekonen: Hyvä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän edustajia huomioimaan minuutin aikarajoituksen. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

14.58 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Luulenpa, että puheenvuorot kertovat hyvin paljon siitä, että tässä on kyseessä hyvin hauras ja ohut kompromissi, mitä on yhdessä ryhmien kesken rakennettu. On heitä, jotka näkevät, että Yleisradion tulisi osallistua vielä suuremmilla säästöillä näihin julkisen talouden tasapai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

notustalkoisiin, ja on heitä, jotka kokevat, että nyt mentiin jo ikään kuin liian pitkälle. Tältä pohjalta on rakennettu yhteistä kokonaisuutta, jossa kuitenkin Yleisradio julkisesti rahoitettuna yhtiönä osallistuu näihin julkisen talouden tasapainottamistalkoisiin.

Herra puhemies! Haluan nostaa ryhmän puolesta vielä muutaman asian esille, ja itse asiassa kaikkein merkittävin kysymys nähdäkseni kuitenkin tässä työryhmän mietinnössä ovat nämä lainmuutokset, mitä olemme esittämässä, joissa tullaan esittämään merkittävää avoimuuden lisäämistä yhtiön varojen käytössä. Haluaisin kysyä ministeriltä: millä aikataululla näitä lainmuutoksia ollaan viemässä eteenpäin?

Loppuun haluan lausua lämpimät ja nöyrät kiitokset kaikille neuvottelijoille ja kaikille ryhmille erittäin hyvästä ja luottamuksellisesta yhteistyöstä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

14.59 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä rahoitusleikkaukset, joihin Yle-työryhmä päätyi, ovat merkittäviä. Niitä ei tulla kattamaan pelkällä turhan hallinnon karsimisella tai päällekkäisiä tehtäviä karsimalla. Hyvä olisi, jos näitä olisi näin paljon, mutta vaikea kuvitella, että tällaista olisi, kun edelliset leikkaukset olivat vasta kaksi vaalikautta sitten. Se tulee tarkoittamaan vähemmän ohjelmistoa. Se tulee näkymään palveluissa meille suomalaisille.

Toivon kuitenkin, että Yle pärjää vahvana mediatalona, ja haluaisin kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tässä Yle-työryhmän loppuraportissa ei haluttu kaventaa Ylen tehtäviä — vaikka hallitus oli antanut työryhmälle tehtäväksi myös tarkastella Ylen tehtäviä, niin niitä ei päätetty rajata. Eli Yle säilyy laajana julkisen palvelun tuottajana, eikä työryhmä eikä nyt sitten eduskunta lähde sen toimialaa rajaamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

15.00 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On sanomatta selvää, kun Suomen taloudellinen tilanne on, mikä se on, etteikö Yle joutuisi olemaan osallisena tässä jumpassa. Nyt kuitenkin tilanne on vielä se, että meillä tällä hetkellä mediakenttä on jopa aika henkitorissaan: ei ole todellakaan mitään hyviä taloustietoja tullut missään vaiheessa. Siltäkin osalta tuntuu äärettömän omituiselta — kun me ei kuitenkaan tueta, niin kuin monissa muissa maissa tuetaan, yksityistä mediaa — se, ettei me kilpailukenttää myös kavennettaisi siltä osin, tai tehtäisi niin, että annettaisiin sitten niin sanotusti avoin šekki, melkein, Ylelle hoitaa se, niin että yleisellä puolella ei olisi mitään mahdollisuutta pärjätä. Luin juuri esimerkiksi erään kirjan, missä kerrottiin äärettömän hyvin, mikä on eri toimintatapa eri sektoreilla, ja kyllä se oli aika pöyristyttävää, millä tavalla Ylessä rahoja tuhlaamaan [Puhemies koputtaa] samoihin palkkakustannuksiin, esimerkiksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.02 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hieno asia, että tästä laaja parlamentaarinen sopu on syntynyt. Tämä vain osoittaa, että politiikkaakin pystyy sopimaan yli hallitus—oppositio-rajojen, kun halua ja tahtoa on, ja tämä on sillä lailla hyvä asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

Kiinnitän tässä huomiota siihen, että Yle on kuitenkin aika iso osaamiskeskittymä Suomessa tällä alueella, ja tässä tilanteessa, jossa on hybrdivaikuttamista ja kaikkea muuta koko ajan ympärillä ja monenlaista tiedottamista ja valetiedottamista, meillä on joku tiedotuskanava, joka on arvioinut tiedottamansa materiaalin hyvin, ja tässä mielessä saamme tämmöistä luottamuksellista, moniarvoista, riippumatonta ja laajalla tehtävällä toimivaa organisaatiota tässä. Mutta tämä osaamiskeskittymä synnyttää meillä semmoisia alueita, jotka meidän pitää säilyttää omissa käsissä, ja Yle on tässä iso asia meidän osalta.

Sitten huomioisin vielä, että tässä on myöskin alueellisia [Puhemies koputtaa] osaamiskeskittymiä. Tampereella on tietty osaaminen ja muilla alueellisilla puolilla. Niitä pitää [Puhemies koputtaa] myöskin jatkossa huomioida. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli, olkaa hyvä.

15.03 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jokainen organisaatio tarvitsee välillä hieman ravistelua. Tässä se tulee rahoituksen kautta. Se saattaa johdattaa parempaan, tehokkaampaan ja asiakkaitten eli kuluttajien kannalta parempaan lopputulokseen. Parlamentaarinen sopu on tärkeä. Säästöt ovat kohtuullisia, ja niiden kanssa varmasti voidaan elää.

On tärkeätä myös avoimuuden lisääminen niin kuluissa kuin toiminnassa. Tästä on aika paljon tullut kirjoituksia ja keskustelua, ja hieman hämmentääkin, että tällainen julkisesti rahoitettu toimija ei ole toiminut riittävän avoimesti tähän asti.

Julkista palvelutehtävää pidän erittäin tärkeänä, ja poikkeusoloissa tärkeys entisestään korostuu.

Pidän myös tärkeänä sitä, että jatkossa Yle pystyy keskittymään myös tutkivaan journalismiin. Se on journalismin kovinta ydintä. Journalismi muuttuu, ja tästä ovat yhtenä esimerkkinä päivitettyt Journalistin ohjeet.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

15.04 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yle osallistuu nyt säästöihin, ja en pidä sitä hyvänä vain siksi, että taloustilanne vaatii sitä, vaan myös siksi, että ihan jo vertailtaessa muiden Pohjoismaiden kesken meidän julkinen yleisradioyhtiömme on suurempi. Siis jos verrataan muihin Pohjoismaihin, niin meillä Yle maksaa 95 euroa kutakin suomalaista kohden, kun taas Tanskassa puhutaan luvuista kuten 83 euroa ja Ruotsissa 76 euroa. Puhutaan siis siitä, että meidän oma julkinen yleisradioyhtiömme, heikoimmin tällä hetkellä taloudellisesti menestyvässä Pohjoismaassa, on 15—25 prosenttia suurempi asukaslukuun suhteutettuna. Eikö se jo perustele sitä, että meillä on säästövaraa, ei pelkästään tästä taloudellisesta näkökulmasta — siis johtuen suhdanteesta ja siitä, miten kansantaloutemme tällä hetkellä menestyy — vaan jo ihan suhteutettuna siihen, että jos muissa Pohjoismaissa pystytään järjestämään julkinen palvelu halvemmalla, niin miksi meillä ei pystyttäisi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

15.05 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten mainitsin tuossa aikaisemmin, mediamailma muuttuu. Jos katsotaan esimerkiksi suoratoistopalve-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

luita, niin ne kasvavat todella paljon tällä hetkellä. Elikkä se kilpailu ei välttämättä ole kaupallisten ja Ylen välillä, vaan ne ovat ne suoratoistopalvelut, joiden palvelut kasvavat, ja näen, että Ylellä ja kaupallisilla on tulevaisuudessa suuri mahdollisuus tehdä yhteistyötä, muun muassa digitalisaation näkökulmasta.

Kuten tässä on joissakin puheenvuoroissa nostettu esille, tässä kasvatetaan näitä kotimaisia ostoja, ja näen myös, että siinä on hyviä etuja koskien av-osaamista ylipäättänsä tässä maassa, kun pystytään myös kansainvälistymään sitten sitäkin kautta. Ja kuten tässä edustaja Poutala nosti esille, tämä yhteisöllisyys on tärkeää. Myös urheilun näkökulmasta näen, että Ylellä on korostettu rooli. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.06 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämän sovun merkittävin asia on se, että ylipäättänsä sopu on löytynyt, ja siitä sopii kaikille yhtä lailla kiitosta antaa. Ensinnäkin se on tärkeää sen takia, niin kuin täällä on useampi edustaja hyvin todennut, että se on Ylen uskottavuuden kannalta tärkeää, että eduskunta kykenee löytämään sovun eduskunnan radion asioissa, mutta se on tärkeää myös politiikan uskottavuuden kannalta, koska on välttämätöntä, että kyllä meillä on oltava asioita, joista tässä salissa kyetään eri laidoilla olemaan samaa mieltä ja rakentamaan kompromisseja. Ja silloin, kun lähdetään rakentamaan kompromisseja, se vaatii sitä, että kenelläkään ei voi lähtökohteisesti olla veto-oikeutta erilaisiin asioihin, kenelläkään ei voi olla saneluoikeutta, että muiden pitää alistua tiettyyn tahtoon, eikä kukaan muutenkaan voi tehdä vain mielensä mukaan, vaan kaikilta vaaditaan sitä, että tullaan puolitiehen vastaan. Minusta on tärkeää, että tässä hetkessä muistetaan myös tämä parlamentaarisen sovun merkitys ja jatkossakin vaalitaan tätä perinnettä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

15.08 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin yhdyin niihin kiitoksiin, että tässä tosiaan saatiin parlamentaarinen sopu. Poliitikassa tuppaa olemaan päivät peräkkäin, ja oli senkin takia tärkeitä, että sopu oli nyt sitten parlamentaarinen. Tietenkin kiitos edustaja Marttiselle hyvästä työstä, mitä siellä tehtiin kaikinensa. Se, että Yle on nytten sopeutustoimessa mukana, on mielestäni ihan fiksua tässä tilanteessa.

Edustaja Marttinen kyseli sitä, että milloin nämä tulevat näkymään. Ne tulevat näkymään aika nopeasti: me tehdään tällä hetkellä strategiauudistusta, ja tietyllä lailla Ylen hallintoneuvostolla on suuri rooli siinä, minkä tyyppinen strategia on, ja siellä strategiassa nimetään näitä parlamentaarisen työryhmän tuloksia nyt otetaan vahvasti huomioon. Mitä sopeuttamiseen tulee, niin kyllä sopeuttaminenkin pystytään viemään läpi. Siellä nyt sitten hallintoa suoraviivaistetaan ja tehdään seinistä sisältöön -tyyppisiä ratkaisuja, joten en näe, että tässä nyt palvelut sitten jatkossa huononisivat, mutta selvää on, että tämmöisillä on myös paljon henkilövaikutuksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

15.09 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hänninen totesi, että tämä on järkevää sopeuttamista. Mikä on järkevää sopeuttamista? Ymmärrän täysin, että myös kansallinen mediayhtiö joutuu sitten näihin talkoisiin osallistumaan. Tärkeintä tässä on, niin kuin täällä on todettu, että parlamentaarisesti pystyttiin sopimaan. Ja puheenjohtaja tuolla hallituksen sisälläkin taisi olla aikamoisessa ristipaineessa, ja vähän vaikutti siltä, että siellä keskusteluissa Yleä jossain vaiheessa käytettiin poliittisena työkalunakin. Mutta Yle on tärkeä julkisen palvelun yhtiö ja lakisääteisten tehtävien mukaan palvelee suomalaisia.

Oma huolenaiheeni on siinä, että toivottavasti Ylen saavutettavuus edelleen säilyy. Alueradioitten merkitys on valtakunnallisesti hyvin merkittävä, ja toivon, että näillä säästöillä nyt ei sinne aluetoimintoihin olisi mitään suurempia vaikutuksia. Kaikki joutuvat osallistumaan talkoisiin, se on selvä, mutta tämä terveisinä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Lindén, ja sitten siirrymme puhujalistalle. — Olkaa hyvä.

15.10 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Moniarvoinen Yleisradio on tärkeä instituutio Suomessa ja laajasti arvostettu. Se ei kuitenkaan tietysti voi merkitä sitä, että se olisi kokonaan taloudellisen sopeutuksen ulkopuolella. Kuten täällä monet muutkin kollegat ovat korostaneet, se oli kaikkein tärkeintä, että tässä saavutettiin laaja parlamentaarinen yhteinen näkemys.

En silti väheksyisi näiden säästöjen taloudellista vaikutusta. Kolmena peräkkäisenä vuonna indeksin huomiotta jättäminen ja lisäksi tämä alvin korotus ovat merkittäviä asioita. Mutta uskon, että meillä on hyvä Yleisradio senkin jälkeen, siitä ei ole epäselvyyttä.

Haluaisin sen verta tähän ihan lopuksi laajentaa, että kun meillä on 50 kertaa suurempi asia tässä eduskunnan budjetissa ja se on sote-palvelut — siis 50 kertaa suurempi — niin myös siinä voisi kokeilla parlamentaarisen sovun saavuttamista. Kun me puhumme täällä leikkauksista ja sopeutuksista ja välillä niin, että olemme eri mieltä siitä, leikataanko vaiko ei, niin haluaisin tällaisen vihjeen tässä heittää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja nyt siis siirrymme puhujalistalle. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

15.11 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tässä Yle-työryhmän tekemässä kompromississa rahoituksen leikkaamisen suhteen on ehkä huolestuttavin piirre tämä jaksotus, kun tämä alvikorotus sekä nämä ensimmäiset indeksileikkaukset tulevat voimaan aika lailla samaan aikaan. Se aiheuttaa ehkä tällaisen liian suuren sopeuttamispaineen Ylelle, kun erilainen jaksotus olisi tuonut vähän enemmän työrauhaa. Mutta tällä totta kai mennään. Me vihreät yritimme loppuun asti neuvotella jaksottamisesta järkevämmiin, mutta tärkeintä on, että kompromissi on löytynyt. Uskon, että mikäli tätä kompromissia ei oltaisi löydetty, niin leikkaukset Yleä kohtaan olisivat olleet paljon suurempia. Moni puolue tässä salissa onkin esittänyt ihan merkittäviä tasoleikkauksia Ylelle, mihin ei nyt olla menossa.

Julkisuudessa tämän työryhmän työn aikaan spekulointiin myös sillä, tuleeko hallitus tekemään oman ratkaisun, mikäli parlamentaarista sopua ei löydy. Pidin tätä jo itsessään parlamentaarista työtä hieman vaarantavana, sillä hallituspuolueistakin kuulimme näitä ulostuloja, että hallitus tulee leikkaamaan sitten joka tapauksessa. Parlamentaarinen sopu on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

mielestäni sitä, että etsitään sitä sopua ja jos sitä ei löydy, niin sitten sitä ei löydy ja oltaisiin menty olemassa olevan lain perusteella. Mutta joka tapauksessa on päivänselvää, että kaikki puolueet olivat onneksi sitoutuneet loppuratkaisun etsimiseen, ja se löydettiin. Tärkeänä pidän tätä parlamentaarista sopua tämän Yleisradion riippumattomuuden näkökulmasta ja sananvapauden turvaamisen näkökulmasta. Yleisradio on eduskunnan radio, kuten täällä on moni sanonut. Tämä ikään kuin palomuuuri poliitikkojen ja Yleisradion sisältöjen välillä säilyy edelleenkin. Tämä päätös mielestäni turvaa sananvapautta Suomessa, vaikka sinänsä pidän näitä leikkauksia valitettavina, sillä Yleisradio ja media ovat osa huoltovarmuutta, emmekä me ole tässä turvallisuustilanteessa halunneet leikata muiltakaan turvallisuustoimijoilta.

Haluaisin nostaa pari asiaa erityisesti Yleisradion roolista kulttuurin tilaajana ja vaalijana, minkä työryhmä nosti erityisesti esille. Me haluamme myös lisätä kulttuurin ostoja sekä vakiinnuttaa av-tuotantokannustimen. Nämä ovat tärkeitä, koska nyt myös kulttuuria kohtaan on muitakin leikkauksia. Myös vähemmistökielellä tuotetut ohjelmistot sekä myös paikallisen ja valtakunnallisen uutistuotannon työryhmä halusi nostaa erityissuojelukseen. — Lopetan tähän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

15.14 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Luotettava tieto on osa henkistä huoltovarmuutta, ja Yle tuottaa juurikin luotettavaa, riippumatonta tietoa, joten Ylen toiminta lisää osaltaan kansakuntamme resilienssiä. Vallitsevassa geopoliittisessa tilanteessa kaiken informaation oikeellisuus korostuu. Epävarmassa maailmantilanteessa tulee turvata kansalaisille riippumaton tiedonsaanti, ja tässä viitekehyksessä Yle on aivan keskeisessä roolissa.

Tekoälyn käytön lisääntyminen haastaa jokaista meitä pohtimaan entistä enemmän saatavilla olevan tiedon oikeellisuutta. Käymme jatkuvaa seulontaa luotettavien ja valeuutisten välillä. Yle on tärkeä julkisen palvelun yhtiö, joka lakisääteisten tehtävien mukaan palvelee erilaisessa asemassa ja elämänvaiheessa olevia kansalaisia. Yhtiö myös tavoittaa kansalaisia tehokkaasti sometulvankin keskeltä.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että pitkällisten ja varmasti myös tuskallisten neuvottelujen jälkeen Ylen tehtäviä ja rahoitusta koskevissa päätöksissä säilytettiin parlamentaarinen päätöksenteko. En liian usein anna kiitosta kotikaupunkini edustajakollegalle Marttiselle, mutta nyt varmasti kiitoksen sana on paikallaan siitä, että jaksoitte vetää nämä pitkälliset neuvotteluprosessit tällä tavalla ja päästiin siihen parlamentaariseen sopuun. Useat muutkin tahot ovat tässä prosessissa joutuneet kyllä paljon venymään, niin että kiitokset kaikille neuvottelijoille.

Ylen rahoitus on nyt sitten ratkaistu loppukaudeksi, mikä on sillä tavalla erityisen tärkeätä myös työntekijöiden näkökannalta. Vaikka nämä leikkaukset ovat isoja, niin kyllä maltillinen kompromissi on tässä jo monessa puheenvuorossa tullut esille. Ylen henkilöstö on joutunut työskentelemään liian pitkään epävarmassa tilanteessa tämän prosessin aikana, ja se on aiheuttanut varmasti levottomuutta. On heidänkin kannaltaan hyvä, että tämä neuvottelutulos saatiin aikaiseksi. Eli toivon kaikkea hyvää Ylelle ja työntekijöille. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

15.16 Johannes Yrttiaho vas: Puhemies! Käsillä oleva esitys sisältää osan niistä Yleisradion rahoituksen leikkauksista, joista parlamentaarinen työryhmä aiemmin syksyllä linjasi. Olin omassa eduskuntaryhmässäni sillä kannalla, että työryhmän esittämiä leikkauksia ei olisi tullut hyväksyä.

Tässä hallituksen esityksessä työryhmän ehdotuksesta esitetään vain näitä indeksijäädytyksiä. Tämä esitys leikkaa Yleltä 47 miljoonaa vuodessa vuoteen 27 mennessä, kumulatiivisesti kolmessa vuodessa 94 miljoonaa euroa. Lisäksi muun muassa arvonlisäveron korotus heikentää Ylen taloutta. Ylen rahoituksen leikkaaminen työryhmän esittämällä tavalla merkitsee jopa 66 miljoonan rahoitusvajetta vuositasona vuonna 27, ja se on yli kymmenen prosenttia Ylen rahoituksesta. Nämä leikkaukset ovat siis todella merkittäviä ja tuntuvia. Leikkaukset tulevat johtamaan Ylen mediasisältöjen yksipuolistumiseen, vapaan ja kriittisen tiedonvälityksen ja kulttuurin tarjonnan vähenemiseen.

Kokoomuksen johtaman Yle-työryhmän esitykset ovat osa laajempaa Ylen tehtäviin ja toimintaan kohdistuvaa kampanjaa, jolla yksityisen media-alan liiketoimintamahdollisuuksia pyritään laajentamaan. Kun Ylen toiminta supistuu, yksityisen median kilpailu-ama paranee.

Aivan parlamentaarisen Yle-työryhmän loppumetreillä yksityisen median etujärjestö Medialiitto ilmoitti jättäneensä taas uuden valtioneuvoston Euroopan komissiolle. Tämä kantelu ja ilmoitus ajoitettiin aivan tarkoituksella Yle-työryhmän päätöksenteon alle, ja ilmeinen tarkoitus oli painostaa työryhmää yksimielisyyteen — nimittäin Medialiiton kanteluista on tässä talossa aiemmilta vuosilta huonoja kokemuksia. Medialiitto on syyttänyt Yleä kilpailun vääristämisestä ja EU:n valtioneuvoston rikkomisesta. Viime eduskuntakaudella tehty Yle-lain muutos syntyi kovan yksityisen median lobbauksen ja painostuksen tuloksena. Medialiiton vuonna 2017 jättämän kantelun myötä eduskunta taipui vuonna 22 muuttamaan Yle-lakia ja rajaamaan Ylen tehtäviä verkkoon tuotetun tekstisisällön osalta. Tuolloin eduskunta käsiteli myös Tieto on meidän -kansalaisaloitetta, joka kritisoi näitä Yle-lain muutoksia ja jossa Ylen tehtäviä olisi haluttu vahvistaa. Silloin aloitteen esittämällä tavalla olisi aivan hyvin voitu toimia ja olisi pitänyt toimia, mutta silloinkin taivutettiin yksityisen median painostuksen alla. Myös Sanoma-yhtiö on kannellut Ylestä komissiolle. Sanoman kantelun aiheena on ollut Yle Areenan ja Ylen tarjoamat korkeatasoiset oppisisällöt. Sanoman esittämät syytökset koskivat myös kilpailun vääristämistä.

Puhemies! Menossa on siis suunnitelmallinen yksityisen mediabisneksen hyökkäys julkisen palvelun mediaa vastaan. Nyt yksityisten media-yhtiöiden etuja valvova kokoomus haki parlamentaarisen tuen näille leikkauksille, muun muassa muuten erittäin epäsuosituille kulttuurileikkauksille. Ylehan on edelleen ehkä Suomen suurin kulttuurilaitos, ja kymmenien miljoonien leikkaukset Yleen kohdistuvat väistämättä myös suomalaiseen kulttuuriin, vaikka työryhmä pyrkikin linjaamaan mietinnössään kotimaisen tuotannon suosimisesta. Nämä Yle-leikkaukset yhdessä esimerkiksi hallituksen museoihin ja teattereihin kohdistamien leikkausten kanssa ajavat kulttuurin ja sen tekijät entistäkin ahtaammalle. Kulttuurista osalliseksi pääsevät entistä harvemmat suomalaiset.

Puhemies! Kansalaisten tyytymättömyys Ylen toimintaan on turuilla ja toreilla kyllä selvästi havaittavissa. Se on ymmärrettävää, sillä Ylen sisällöt ovat olleet muutoksessa, jota voi hyvin perustein kritisoida. Monet muutokset ovat kuitenkin seurausta markkinalogiikan uuttamisesta julkisen palvelun sisään, kun markkinoita on vapautettu ja sääntelyä purettu. Tämä kehitys on tapahtunut muutaman kymmenen vuoden kuluessa alalla kuin alalla. Mediassa se on tarkoittanut muun muassa enemmän pintaa kuin syvyyttä, helppoa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

enemmän kuin haastavaa, viihdettä ja vauhtia enemmän kuin asiassa viipymistä. Nyt työryhmän ja Orpon hallituksen esitykset vievät kehitystä tähän samaan huonoon suuntaan.

Puhemies! Populistisen tarttumisen Ylen rahoitukseen tavallaan mahdollistaa vuodesta 2013 alkaen voimassa ollut Yle-vero. Ylen leikkauksethan eivät tuo säästöjä valtion budjettiin, sillä yhtiön talous on budjetista erillinen, mutta Yle-veron alennuksia lupaillemalla voi tietysti kosiskella äänestäjien suosiota. Suomalainen yhteiskunta ja etenkin pienituloiset suomalaiset kuitenkin menettävät aina, kun Yleltä leikataan, ja maksuttoman, markkinavapaan ja kriittisen tiedonvälityksen ja kulttuurin tarjonta supistuu ja sisältö yksipuolistuu. — Kiitos, puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

15.23 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa herra puhemies! Vapaa tiedonvälitys on kuin happea demokratialle. Ilman vapaata tiedonvälitystä demokratia tukehtuu ja kuolee. Kun journalistisia periaatteita ja sääntöjä noudattavien sanomalehtien, uutistoimistojen ja yleisradioyhtiöiden luotettavuutta aletaan kyseenalaistamaan, on alamäki jo alkanut. Kun vaatimukset vallassa olevaa miellyttävästä journalistisesta sisällöstä alkavat kuulua poliitikkojen suista, on alamäki jo jyrkkä. Älkäämme ikinä antako periksi vapaan tiedonvälityksen rajoittamisen vaatimuksille. Joka vastustaa vapaata tiedonvälitystä, vastustaa demokratiaa.

Arvoisa puhemies! Suomen Yleisradio on pian satavuotias. Se on itsenäisen ja vapaan Suomen symboli. Se on elävän ja monimuotoisen suomalaisen kulttuurin säilyttäjä ja edistäjä. Ylen asioista on päätetty perinteisesti yhdessä, parlamentaarisesti. Se on hieno perinne, jonka ylläpitämiseen on vahvat perusteet. Yle ei ole hallituksen radio, se on eduskunnan radio, meidän kaikkien yhteinen radio. Ja toivon ja todellakin tarkoitan tätä, kun sanon, että toivon, että Yle on yhteinen kaikille tässä salissa ja kaikille meille Suomessa. [Sheikki Laakso: Niin mekin toivotaan!]

Vasemmistoliitto on Yle-puolue. Me kannatamme vapaata tiedonvälitystä, joka palvelee kaikkia suomalaisia. Kannatamme vahvaa, julkisesti rahoitettua yleisradioyhtiötä ja tulemme jatkossakin puolustamaan parlamentaarisen päätöksenteon perinnettä. Vaikka emme ole mielissämme Ylen rahoitukseen nyt esitettävästä indeksikorotuksen jäädyttämisestä, pidämme sitä pienempänä pahana kuin parlamentaarisen perinteen rikkomista ja uhkana ollutta vielä tätäkin kovakätisempää Ylen rahoituksen leikkaamista. Perussuomalaisten ääneen sanottujen toiveiden perusteella Ylelle olisi voinut koitua paljon rumemmat seuraukset. Me vasemmistoliitossa haluamme turvata Ylen pitkän aikavälin toimintaedellytykset. Jos Yle alistetaan vaihtuvien hallitusten poliittisten kamppailujen pelinappulaksi, olemme vaarallisella tiellä.

Arvoisa puhemies! Yleisradiotoiminnan alas ajaminen tai sen taivuttaminen vallanpitäjien äänitorveksi on oikeistopuolueiden tyypillinen tavoite kaikkialla. Olemme nähneet sen jo tapahtuvan Unkarissa. Kansalaisjärjestöt ovat varoittaneet lehdistönvapauden huolestuttavasta kehityksestä koko Euroopassa, ja tällaista kehitystä meidän tulee vastustaa kaikin keinoin. Paras keino on vahvistaa Ylen toimintaedellytyksiä huolehtimalla toimituksellisesta riippumattomuudesta ja turvaamalla jatkossa riittävä rahoitus. Vahva Yleisradio on koko mediakentän etu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Ranne, kaksi minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

15.26 Liikenne-, viestintä- ja sisäministeri Lulu Ranne: Arvoisa puhemies, kiitoksia! Muutama toteamus. Ensin täytyy todeta, että Ylen rahoitus 593 miljoonaa, joka on tämän vuoden rahoitus, on merkittävä, ja on tietenkin aivan selvää, että sinnekin täytyy kohdistaa säästöjä.

Ylen suhde kaupalliseen mediaan — senhän on tietysti oltava terve, ja sitä on syytä arvioida jatkuvasti, ei niin, että betonoidaan joitain tiettyjä toimintatapoja. Tämä on äärettömän tärkeää. Tässä yhteydessä on myöskin syytä muistaa, että on tietenkin katsottava senkin, tarvitaanko markkinaehtoiselle, kaupalliselle medialle jonkun tyyppistä tukea. Näistä meillä ei nyt ole päätöksiä, mutta näitä täytyy tietenkin arvioida.

Julkisomisteisten yhtiöiden johtamista ja organisointia on myöskin syytä arvioida ja tarkastella. Myös parlamentaarisia työryhmiä, hallintoneuvostoja ja kaikkea täytyy kyetä arvioimaan ja katsomaan myös kriittisesti. Me emme voi betonoida ikuisesti joitain asioita. Tässä hallitus on ollut hyvinkin edistysellinen, ja näitä keskusteluja tietenkin käydään jatkuvasti myöskin tulevaisuudessa.

Toiminnan ja talouden avoimuuden lisääminen. Meillä LVM:ssä, liikenne- ja viestintäministeriössä, elokuussa käynnistettiin jo säädöshanke tämän kokonaisuuden edistämiseksi. Tarkoitus on, että saamme tämän lausunnolle nyt vuodenvaihteessa — tätä edustaja Marttinen kysyi — ja viikolla 14 tätä päästäisiin käsittelemään täällä eduskunnassa.

Totean vielä tähän loppuun, että maksimaalinen avoimuus, julkisten yhtiöiden maksimaalinen avoimuus, on tietysti hyväksi taloudelle ja demokratialle, ja on syytä ottaa tällaisetkin faktat ihan tosissaan. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.28.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.38.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 11 käsittelyä. — Keskustelu siis jatkuu. Edustaja Wallinheimo poissa, edustaja Marttinen poissa, edustaja Päivärinta poissa. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.39 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies! Tässä ennen taukoa puhuttiin, että Suomi on Unkarin tiellä tiedottamisessa ja viestinnässä. Vapaa tiedonvälitys on demokraattisen Suomen kulmakivi ja kivijalka, eli emme ole Unkarin tiellä. Ylen kulujen läpinäkyvyys on välttämätöntä. Yle on Suomen kansan radio laajalla tehtävällä myös huoltovarmuuden ja valmiuden kannalta. Hienoa. Kun oli tahtoa, niin löytyi tie ratkaista asia yhdessä luottamukseen perustuen. Hyvä kompromissi, hyvä päätös. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 110/2024 vp

17.40 **Onni Rostila ps:** Arvoisa rouva puhemies! Asia tosiaan liittyy Yleisradion rahoitukseen, ja siitä on käytykin eläväistä debattia oikeastaan pitkin tätä kuluvaan vuoteen erityisesti eduskunnan ollessa istuntotauolla kesäkuukausina. Lopulta kuitenkin yksimielisyyteen päädyttiin työryhmän kautta. Sillä on oma eittämätön arvonsa, parlamentaarisen valmistelun arvo, joskin itse hiukan olen miettinyt sitäkin, mikä arvo on sellaiseen perinteeseen hirttäytymisellä, joka mahdollisesti estää riittävän tuntuvat menosäästöt, kun kuitenkin tiedetään, että taloudellisesti aika on mitä on.

No, yhtä kaikki, jotakin kritiikkiä siitä yksimielisestä päätöksestä huolimatta on esitetty, jota minun mielestäni täytyy tässäkin salissa hieman perusteellisemmin purkaa. On esimerkiksi esitetty väitteitä tästä Unkarin tiestä. En oikein ymmärrä tätä argumentaatiota siinäkään mielessä, että ei kai yleisradiotoiminnasta säästäminen voi tarkoittaa samaa kuin mitä esimerkiksi Orbánin Unkarissa on tehty. Siellähän on nimenomaan vahvistettu yleisradioyhtiön tai valtion median toimintaa ja yritetty saada sinne ikään kuin nykyiselle hallitusvallalle myötämielistä sisältöä ja asennetta. Jos jotakin, niin minusta nykyiseen yleisradio-toimintaan ja sen sopeuttamiseen liittyy pikemminkin median moniäänisyyttä ja moniarvoisuutta lisäävää vaikutusta. Eli tästä syystä en kyllä missään nimessä ymmärrä tai osta näitä argumentteja tästä Unkarin tiestä.

Mutta sitten se toinen asia eli tämän parlamentaarisen perinteen itseisarvoisuus, mistä ensin jo hiukan mainitsin: Minusta on perusteltua esittää se kysymys, että kun meillä kuitenkin perustuslakia voidaan määrättyssä säätämisyjärjestyksessä muuttaa kahden kolmasosan määränemmistöllä, niin sitten meillä on yksi asia — tohdinko sanoa pyhä lehmä — josta ei voitaisi päättää ja johon ei voida puuttua siis kuin täydellä yksimielisyydellä. Minusta on aivan selvä asia, että tähän liittyy myös tietynlaista demokratiavajetta. Eli ei kai voi ajatella, että kansanvaltaisessa järjestelmässä äänestäjien täytyisi saada siis valittua tänne kansanedustajiksi 100 prosenttia henkilöitä, jotka haluavat esimerkiksi tehdä Yleisradioon tai vastaavaan parlamentaarisen perinteen alla olevaan asiaan muutoksia. Tämähän on aivan absurdi ajatus. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.